

PERIÓDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any I

Barcelona 20 d' Agost de 1880

Núm. 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ					Se publica 'ls dias 10, 20 y 30 de cada mes	EDITOR-PROPIETARI CARLOS SANPONS Y CARBÓ UNIO, 28 BARCELONA	PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR		
	ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES				ANY	SEMESTRE
Espanya y Portugal	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals			Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts	3 pesos forts
Païssos de l' Unió Postal	76 "	40 "	"	"			Filipinas, Mejich y Riu de la Plata	6 "	3'50 "
No 's servirà cap suscripció que no 's pagui per endavant					Y en los altres païssos, los preus d' Espanya y además lo franqueig				

SUMARI

TEXT. — CRÓNICA GENERAL, per J. Franquesa y Gomis. = NOSTRES GRABATS. = LA FAMÍLIA DEL MAS DELS SALZERS, (fragment) per Gayetà Vidal de Valenciano. = AL MELLOR REY, (poesia), per I. Reventós. = HISTORIA VULGAR, (acabament), per J. Laporta. = COMBAT DELS HORACIS Y CURIACIS, (traducció de Titus Livius), per Joaquim Batet. = MA PATRIA ES EL CEL, (poesia) per Amelia Vivé. = EN LA MONTANYA, per Ferran Sellarés, Pbre. = SECCIÓ DE NOVAS. = SECCIÓ DE BELLAS ARTS, per Arthur Gallard.

GRABATS. — D. JOAN EUGENI HARTZENBUSCH. Dibuix de Casteluch; grabat de Moracho. Fotografia de E. Juliá, de Madrid. = ARRIBADA DEL EMPERADOR CARLOS V EN LO MONASTIR DE YUSTE Dibuix de Melendez; grabat de Ricor. = San Cugat del Vallés. ROSETÓ DEL FRONTIS DE LA IGLESIA DEL MONASTIR. Dibuix de Catalá; grabat per Perez.

CRÓNICA GENERAL

No hem entés, no hem sapigut entendre may com á l' arribada del estiu los encarragats de comunicar al públich lo que veuen ó lo que senten á son voltant, s' esbraven en mil pestas y vituperis contra la dexadesa del temps y la escasedat de noticias y la falta d' interés en las que s' arreplegan y tot alló que 's diu y 's va repetint á cada revista mentres dura l' temps dels banys y de las anadas á fora.

Enhorabona que 's en queixin los revisters politichs que no saben viure sense la caiguda del ministre tal y la pujada del general X y la conferencia del President ab lo majordom del palau ó ab lo *caballerizo mayor*, y l' encostipat del duch H que pot portat fatals conseqüencies per la patria. Aqueixos que s' queixin y tan de bó que en haguessen de queixar sempre. Es un altre dels molts bens que la calor 'ns reporta, fent reposar d' aquell mareig y d' aquella agitació ridícula en que, durant tot lo demés temps del any, jiran los ànims dels qu' encara tenen los ulls fíxos en Madrid.

DON JOAN EUGENI HARTZENBUSCH
† en Madrid lo 2 d' Agost de 1880

DIBUIX DE ANTONI CASTELUCHO

GRABAT PER BENIGNE MORACHO

(Fotografia de E. Juliá, de Madrid)

Mes per nosaltres que no 'ns hem de passejar per entra aqueix fangeix que s' anomena política, per los que hem senzillament d' omplir algunas columnas d' un periódich trasmetent las impresions que 'ns produexi lo que 's mou y té vida al costat nostre, sense cuidarnos de si mana en Pere ó de si vol governá en Pau, per nosaltres l' estiu es lo millor temps del any, y 'l que 'ns sab greu que fuji y 'l que hem de cridar y demanar sempre que torni.

¿Qué no dona materia per escriure? Sols surtint al carrer, arreplantant una sola conversa de la que 's tenen los vehins tot prenent la fresca, n' hi ha prou per omplir las quartillas més interesants qu' á un revister pugan demanárseli.

Y quinas revistas de costums no poden fershi, cap al tart, quan lo sol ja no fibla y l' ayre comensa á inquietar las cortinas dels balcons en aquellas deliciosas conversas de terrat entre parelles enamoradas, *sin mas testigo que los cielos*; y en aquell parar taula en las exidas ó galerias y anar la noya á la font del voltant en menos d' una hora, en dolsa companyia ab son amor de *jaqué y lente* á cercar aygua pel impacient *papá*, que s' está escanyant de set y al que vé á la fi la noya á consolar conventsentlo de la molta set que te la gent á l' estiu, y la molta generació que va á la font per aygua! Y quinas no sen poden fer del pare que s' en porta l' gos, los fills y la dona no sens haverse fet llegir duas ó tres vegadas quinas *funcions* fan en tots los teatres del paseig de Gracia per seguirlo passejant y mirant tots los cartells d' entrada fins arribar als Camps Eliseos, terminant la passejada ab la beguda de dos quartos de xarop per barba en una tauleta d' aygua y anís!! Y de la viuda que treu las noyas de casa per durlas al envelat repartint-selas á cada ball un axam de joves á la vista de la generosa mare que vol que las fillas se divertixin y no sigan tan esclavas com havia sigut ella! Y

jarme de ma bona determinació. Espectacles com los que aquella tarde pogué presenciar, no penso contemplarlos jamay, per molts anys que visca, y voldria en est instant disposar de la ploma mes destra y ben triada que en lo mon hi haja, pera que pogués lo lector formar-se concepte d'ells. Aixís y tot fora sols sombra debilíssima de lo que fou la realitat.

Y aquí podria dir parafrassejant á qui ho digué ab motiu molt diferent, en molt distinta situació y sobre tot molt mes ben dit, que

*Après qu'eu fuy al peu del gran coll junt
on se comensa aquella estreta vall
que m'havia de por lo cor compunt,
Guardé en alt, é viu lo cim que sall
mes alt, vestit*

y coronat de nombrosas foras qu'estaban descansant, en tant que en lo fondo, un poch á la dreta y apoyantse en un petit bosch, situat prop del camí que jo seguia, podia distingir-se lo restant del batalló.

Passats breus instants, lo Jefe doná ordre d'avansar, y en tant que las sis companyias marxaban pel fondo de la vall, que es com pocas tortuosa, las duas restants, desplegadas en guerrilla, flanquejaban avansant pels cims dels costats.

Jo m'havia agregat al cos expedicionari, juntantme al capellá y al fisich que marxaban darrera l'ajudant, molt prop del Tinent coronel.

Soptadament y quan méns esperabam, arribaren á nosaltres los sons de las cornetas de las guerrillas fent senyal d'alto, sens que 'l Jefe hagués donat l'ordre necessaria, y al cap de breu temps, á aquell espinguet agut y prolongat, succehiren los sons de la marxa, en tant que los flanquejadors se posaban de genolls en actitud de resistir.

Lo Jefe no sabia explicar-se lo que alló significaba y estava ja manat al Ajudant que anás á enterarsen, quan de prompte, al girar una torta, ensemps arribá á ell lo so d'una campaneta, y quasi be 's topá ab un home que ab la barretina al coll, la campana en una mà y en la esquerra una llanterna, prescedia á la distancia de deu ó dotze passos á un sacerdot, que cavaller en una mansa somereta, y revestit degudament, portaba en la mà lo Senyor de Cel y Terra.

Véuerlo lo Jefe, donar un gran crit de «rindan, arm!» romper la xaranga y las cornetas ab los sons magestuosos de la marxa real; posar jefes y soldats los genolls y las armas en terra; saludar ab l'espasa lo Tinent coronel y los Comandants desde llurs respectius cavalls, en tant que 'l pobre sacerdot, que jamay aytal hauria vist, detenint un moment sa humil cavalcadura, donaba la benedicció ab lo Santíssim Sagrament, obra fou d'un sol instant. La emoció que jo experimentí es inexplicable; lo cor m'esbategaba extraordinariament; las llágrimas se m'agombolaban en los ulls; sentia en tot mon esser esgarrafans de fret, y es que á aquella, además de la grandesa del assumpto, poderosament hi contribuían lo extraordinari de la escena; la calma del lloch; la vaga llum que en lo fondo de la vall regnaba, —que per aixó que 'l Sol caminaba á la posta, en ella sols se veyan los objectes merces á una claror misteriosa é incerta, en tant que feridas per los raigs de aquell, enlluernaban las bayonetas dels flanquejadors, —y los ecos de las montanyas portant dels uns als altres, confosos ab los gemitos del ventjol qu'entre 'ls cimalls dels pins suaument remorejaba, los sons dels instruments, majestuós himne de respecte y veneració entonat per la gent de guerra desde 'l fondo d'una vall feréstega y solitaria, al Déu de pau, de misericordia y d'amor.

Fácilment podrá compendrer, donada la situació en que per efecte del espectacle que á grans pinzelladas habém procurat bosquejar, se trobaba lo meu esperit, que no m'sentís ab voluntat pera continuar al costat de la tropa. Doní donchs un expressiu á Deu al meus companys lo metje y lo capellá, y unintme á la quarta de companyia que, obehint las ordres del Jefe, se destacá del gros de las foras pera donar guardia d'honor á Sa Divina Magestat, aní á juntarme ab lo Rector portador del Sant Viático.

Mitja horeta escassa deguerem haber caminat, quan nos trobarem devant d'una gran casa de pagés, en la porta del barri ó baluart de la qual vegerem dos homes que mudats ab trajo de festa, y ab sengles antorxas encesas, esperaban l'arribada de Nostre Senyor.

Era aquella, tarda de rebre impresions.

En lo pati vejerem tres ó quatre criaturas, que mal vestidas y ab lo cabell esgarbissat, interromperen los bulliciosos é ignocents jochs á que estaban entregadas, pera contemplar l'espectacle, per ellas may vist, d'un home que avans de sol post portaba una llanterna encesa y sonaba una campaneta; d'un capellá que ab capa d'or y argent portaba en la mà una cosa que reflectia com si fos d'or; d'una unitió de soldats que portant los fusells ó carabinas ab bayoneta armada, s'agenolla-

ban, lo mateix que l'oficial, en tant que 'l sacerdot baixaba de cavall; de dos mossos de la casa que marxaban devant ab atxas encesas, y de gran nombre d'homens y donas del Mas y de las casas del voltant, que cubertas ab mantellinas, y tenint en la mà una cerilla y los rosaris, esperaban dintre de l'entrada per'acompanyar al Rey de reys, que abandonaba lo magestuós soli del tabernacle, pera visitar á un malalt.

Prenguerem una candeleta, y seguirem avant acompanyant lo Combregar.

Tota la casa, desde la porta, en las quadras y aposentos per ahont debía passar lo ministre del Senyor, estava sembrada de flors, d'espigol, farigola y romaní, y de fullas de llaurer y d'olivera; y estesa ó en pilas demunt de cadiras ó calaixeras, taulas, arcas y escons, se veyá tota la roba blanca del Mas, y ab ella las conxas y cobrellits, tapissos ab que la pietat de las familias pagesas de esta terra, engalana lo camí que deu recorrer lo Senyor omnipotent.

De esta manera arribarem á una cambra ó aposento que per sa capacitat y per los mobles que contenia, clarament demostraba qu'era la dels richs amos del Mas. Demunt d'una calaixera col·locada enfront del llit ahont jeya la malalta, s'hi veyá un Sant Crist, ab la Dolorosa, dintre d'una escaparatá, devant de la qual cremaban deu ciris posats en canalobres d'argent: en las parets, dintre de marchs esculpits y daurats, á tall de cornucopias, las imatges dels sants patrons, pintadas al vidre: demunt d'una tauleta, entremitj de dos rams de flors posats dintre gerros de porcelana, un retrato fotogràfic d'un minyó de catorze ó quinze anys, judicant per las apariencias, col·locat en un d'estos marchs de fusta que venen de Suissa, y que podriam dirne de faristol, y al voltant de la estancia respectables cadiras de noguera y cuuro, clavetejadas de llautó, no menys antigas que 'l llit de pilans y capsalera, en la qual estava pintada la imatge de Nostre Senyora del Roser, y demunt quiscuna d'ellas grossas pilas de llençols de fina tela, brodats molts d'ells y altres guarnits de puntas de resfanders. (Flandes.)

Prop lo llit de la malalta los fills y 'ls mes prop parents, entre ells lo cosí Llorens, y al mateix capsal, sentat en una cadira, ab los colzos apoyats en los genolls, y lo cap ficat entre las mans, mut, inmóvil, tranzit de pena com la estàtua del dolor, lo desgraciát Pere, lo amantíssim espós, que en breus dias havia envellit, com si sobre son cap haguessem tirat á grapats los anys.

Al penetrar lo sacerdot en l'aposento tots los presents s'agenollaren, y habent preguntat si la malalta continuaba ab claredat de potencias, com l'hi diguesen que lo desvari no l'havia de nou escomesa densá del matí, s'acostá á ella y complí los debers de son sagrat ministeri, pronunciant ensemps aquellas concisas y ferventíssimas oracions que ab breus paraulas encloohen tots los dogmas de nostras creencias, protesta viva y humil del pesar qu'affigeix á l'ànima per haber faltat als preceptes de la lley divina, y promesa sencerá y acte de contrició de no tornar jamay á pecar.

La pobre Rosa, la tendre mare que coneix lo lector, no semblaba la mateixa: en sas galdas demacradas se veyá estampada la mà de la mort, y sa avans negre y abundosa cabellera, are del tot blanca y complertament esbandida, clar deya que per son pit havia passat una mar de dolors.

Las tendríssimas y consoladoras paraulas que per estos casos te nostra santa religió; las oracions que pronunciaba 'l ministre de Deu y que ab fervor y resignació repetia la desventurada mestressa, eran sols interrompudas per l'espetegar dels ciris y las atxas, y los sanglots dels fills, dels parents, dels mossos y de las criadas. Lo Pere no ploraba: ni 'l consol tenia de versar llágrimas; mes los gemitos y sospirs que de son pit involuntariament s'escapaban, eran manifestació eloqüentíssima de la batalla tremenda que 'ls efectes més purs y las passions més vehements sostenian dintre de son cor.

De prompte rompé aquell solemnial silenci lo toch de la campaneta que avisaba als faels que tenian en sa presencia l'Unigénit Fill de Deu.

En lo moment en que 'l Sacerdot hagué administrat la Sagrada Forma que unia ab llas indisoluble á la humil criatura ab lo Creador excels que de no res la formá, y mentres aquell pronunciaba las últimas fervorosas pregarías; com si l'incomparable aliment qu'acababa de rebre, hagués fet reviurer en sa pensa alguns recorts mal apagats, la pobre pacient s'incorporá en lo llit, fixá la mirada extraviada y vidriosa en lo quadret que's veyá entremitj de flors, allargá 'ls brassos com si volgués abraçar-lo y donant un crit desgarrador caigué en lo llit dient:

—¡De fam! ¡Tot sol! ¡Tot sol!

Son marit s'aixecá, y agafantli abduas las mans, versá demunt d'ellas un mar de llágrimas.

Los demás sortiren de la cambra, per'acompanyar á Nostre Senyor, quedant sols en ella los fills y lo cosí Llorens.

Jo, en habent pres comiat del venerable senyor Rec-

tor, á qui, ademes de la quarta de companyia, seguiren dos mossos del Mas, empenquí lo retorn á ma casa, ple lo cap de pensaments, y pregondament y per distintas causas y efectes combatudas las fibras totas de mon ser.

Are ja pot haber comprés lo curios lector com hagué esment dels fets que constitueixen la present *Relació*. Si no satisfet encara, preten saber qu'havia succehit, podré satisfer-lo també, mes prenentme pera ferho un breu é indispensable descans.

GAYETÁ VIDAL DE VALENCIANO

AL MELLOR REY

Encara avuy després de les centuries que engolí 'l temps darrera de ta mort, perdut ja l'echo de patrials canturies que ton front y ton ánima orejaren encensantse en ta gloria y en ta sort;

Encara avuy ta espléndida figura se destaca serena en nostre cel y ets entre ta fillada en desventura la flamigera mánega espléndida que guiava á ne 'ls pobles d'Israel.

Per tú la Pátria que ab ton pit fundares al brand' farest de ton acer potent se troba revivant, y 's senten frares los tres pobles altius avuy que afrontan les infernades ratxes de ponent.

Catalunya tremola enamorada tes cendres en ses glevas al guardar; Valencia encara t'es la desposada... y 'l vell pagés de la gentil Mallorca com present te retrau dintre sa llar.

Encara vius dintre la patria altiva que á ton amor se doblegá suau, la llengua que 'ns vas dar encara es viva y l'esperit fortíssim que 'ns dongueres no ha fet á cap de tos renets esclau.

No mes avuy, la mánega afrentosa que tomba dels imperis los albirs y ennuvola la volta magestosa hont brillejan les trémols estrelles y hont s'endrecan dels pobles los sospirs;

Nos torba á tots la asserenada pensa y 'ns encongeix l'immensitat del cor, y 'ns fa sentir una temor immensa que 'l vent gelat de l'increencia torçe lo que 'l temps no ha vinclat ab son rigor.

Y la patria allavors que tant volgueres y ton nom tan amat y tan volgut rodarán com la palla per les eres fins que 'l vent se 'ls emporte ab ses ratxadas á perdres en l'abim desconegut.

¡Altíssim Jaume! rey y pare nostre tú y tos prohoms per vostres fills vetllau si la patria acotxém ab l'ombra vostre ¡Bon nom de Deu! llavors no hi ha temença que cap regne dels nostres torne esclau.

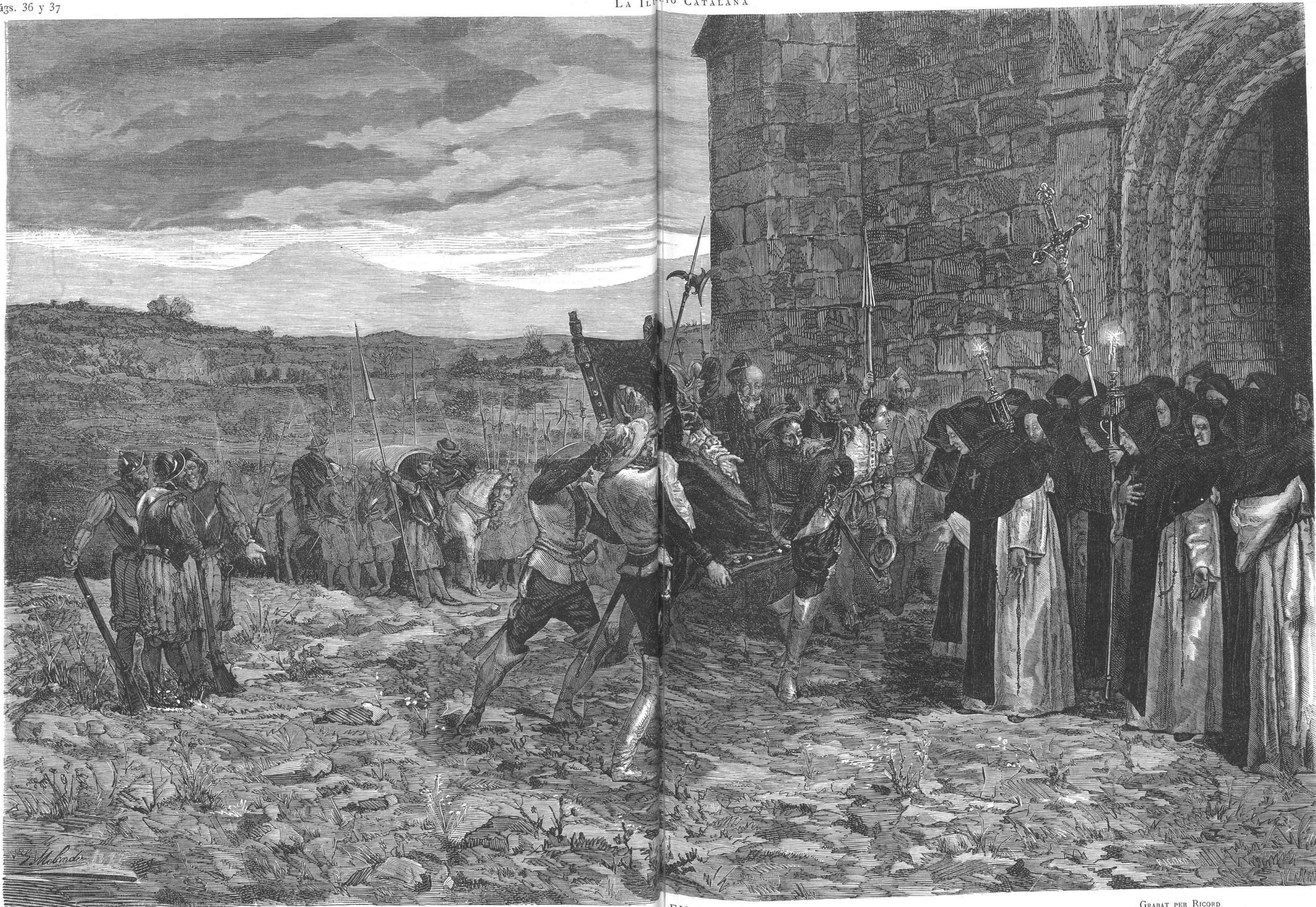
La fé guardaunos que en lo cor teniau, y aquell amor intens á nostre llar; la independència amém tant com voliau... com ulladas de sol en dia nuvol d'entant en tant lo cor nos vé á escalfar.

Ton front altiu que coronam de roure l'espill será per l'heroe enmirallar; si un dia als estrangers alçam lo coure ab respecte vindrém dintre ta tomba y ton acer pendrém per guerrear.

Tos fills millors després de la victoria en romeria santa el tornarán; per tú será la mellor part de gloria, y omplint los buyts de ta oblidada historia los dies de ta patria seguirán.

I. REVENTÓS

1875.

DIBUJN DE MELENDEZ

ARRIVADA DEL EMPERADOR CÁRLOS EN LO MONASTIR DE YUSTE

GRABAT PER RICORD

HISTORIA VULGAR

(Acabament.)

Al llevarme ja vaig comensar l'aprenentatge. Tan bon punt lo soroll dels de la casa m'va despertar, l'amo (que no sé com se diu, ni ganas), va entrar al quartet ahont dormia jo al costat del Fura, y ab una puntada de peu nos va fer alsar, cridantnos:

—¡Au! que si voleu fer carrera no haveu de dormir massa; lo dormir posa'l cap tonto.

Y'ns vam aixecar tot seguit; al damunt d'una taula hi vam trobar un got y una empolleta d'aigardent; després de matá'l cuch sortirem, y l'Fura m'digué que m'havien posat baix las sevas ordes.

Arriarem al carrer de la Boqueria; lo meu company, signantme uns mocadors que penjaven al defora d'una botiga, m'digué:

—A veure com te llueixes.

—Quin vols?—vaig fer jo tremolant com la fulla al arbre.

—Qualsevol; tots son prou bons.

Jo la veritat, no ho dich pera disculparme, pero sentia molta repugnancia d'agafar una cosa que no era meva. Aixís es que vaig dir:

—Ja veurás: aquí hi passa molta gent y no tinch cor de ferhi res; anem per un altre cantó y podrás manarme lo que vullas.

Ell me va mirar ab ulls de rabia y m'amenassá ab un dejuni forsós si no l'obehia.

—Per un altre indret faré la meva, aquí no,—vaig tornar.

Fugirem d'aquell lloch, y després d'haver travessat alguns carrers, lo Fura m'agafá'l bras y m'digué:

—Mira: en aquesta escala... ¿veus una vidriera? veyas que hi ha.

M'hi acostó; per darrera ls vidres s'veya una petita habitació qu'era una porteria y no hi ha havia ningú.

—No hi ha ningú,—vaig dir,—pero s'veu una armilla penjada.

—Apa, donchs,—va fer lo company ab tó imperatiu.

Obro poch á poquet la vidriera qu'estava ajustada y comenso á despenjar l'armilla. En una butxaca hi havia un rellotje de plata y en l'altra algunas pessetas.

—Ja hem fet fira,—vaig pensar.

Però tot d'una sento grinyolar la vidriera, me giro depressa y m'veig un home á dins.

Al entrar va plegarse de brassos al devant meu y aquella tranquil·tat me va glassar més que si hagués entrat abaire amenassant.

—¿Qué fem, minyó?—va dir.

—Res; un noy m'ha dit qu'entrés,—vaig repondre ab una veu tota tremolosa.

—Vaja, donchs, endavant; pots anar fent la teva feyna.

Lo espantat vaig dirigirme cap á la porteta.

—¡Ah! no, no; esperat una estona,—digué'l porter agafantme pel bras.

—Jo vull anar á casa.

—Ja hi anirás si pots quant jo t'haja trencat las camas á bastonadas.

Ja hi vam ser; me vaig posar á plorar prometent que no hi tornaria y l'home s'aixecá pera agafar un bastó. S'ensopegá á pujar la escala un senyor y l'porter va cridarlo dihent:

—Miri, quin moixonet acabo de cassar.

—¿Qué feya?—preguntá'l senyor.

—Res, friolera; me registraba las butxacas de l'armilla tot solet aquí dins.

—Ja es prou picardía tan petit.

—Y ara qué'n faig de aquest mestre? Ahónt lo duch? ¿Qué'l faré agafar perque'l deixin anar demá mateix y torne altra vegada á la fal·lera?

—¡Cal! deixeuvs de rahons; l'home que s'acostuma á tractar massa ab la justicia, aviat arriba á no ferne gens de cas. Mes val que'l acompanyeu á casa seva y una catxeta de son pare li farà més profit.

Jo ja m'vaig veure acompanyat á ca'l amo (qu'ell havia de ferme de pare), y m'donava per salvat. Però no fou així, que'l porter per compte d'acompanyarme á casa m'aná encaminant cap al portal del Angel, y jo prou li deya:

—Es allá á casa.

Ell m'agafava'l bras y m'responia:

—Es per aquí.

Nos anavam allunyant y essent á fora de ciutat va comensarse la comedia, que no fou massa divertida pera mí. Lo porter alsá'l bastó y ¡pim! y ¡pam! fins que'l bras li va dir prou, que m'va deixar mitj baldat; llest de la seva feyna se'n va anar, y jo m'vaig quedar aje-gut allí terra sens alé pera aixecarme.

—¡Ah, butxí!—cridava jo.—Ja me la pagarás un dia ó altre.

Lo desitj de venjansa que m'ocupava va donar lloch ben aviat á pensaments d'altra mena, y vaig fer propòsit de corregirme. En primer lloch pensava tornar-men al costat de mossen Llorens; pero m'temia que'l rector

me demanaria comptes de lo que havia fet aquells dos dias; aixó m'va fer desdir, y al cap d'avall vaig determinar anármen á cal amo. Arribant allí l'Fura s'estava explicant lo fet y ls oyents reyan com uns beneyts; jo mitj per vergonya d'entrar en aquella ocassió, mitj per la repugnancia que m'va fer lo sentir com se divertian ab las mevas desgracias, giro qu'ava d'entrar, baixo l'escala altra vegada y m'encamino á fora pera anar cap á la rectoria de mossen Llorens.

Vaig arribarhi envers mitj dia, y no gosava á entrar perque, la veritat, no sabia que respondre cas que m'preguntessen d'aquella meva fugida, y tot quiet prop de la porta m'estava quan me sento per darrera un copet á l'espatlla; me giro y veig qu'era'l bon rector que m'havia tocat.

—Y donchs?—me preguntá.

—Só un poca vergonya—vaig respondre.

—Entra, entra, y m'contarás alguna coseta.

Yo estava per fugir d'allá; pero la veu de mossen Llorens tenia un no sé qué d'atractivola que no m'deixava moure y així fou que vaig entrar á la rectoria.

—Explicat, home, explicat. ¿No m'ho podias dir que tenias ganas d'anárten á passejar un parell de dias?

—Senyor rector, no m'pregunte res; rényem, péguem, mátem, perque so molt dolent, pero ferme explicar li demano que no ho fassa.

—Be, pero al menys dígam: ¿has estat en lloch ó has fet cosa que si ta mare ho hagués vist n'hauria estat descontenta?

Aquí vaig arrencar en plor; la conciencia m'acusava de valent y no més poguí dir:

—Mossén Llorens, la mare era massa bona pera que Deu la castigues donantli un fill com jo.

—No vull saber res; massa coneix que no has obrat prou be; si te'n penedeixes ja n'estaré ben content.

—Si me'n penedeixo? Oh, si, sí! ¡Pobreta mare! Si m'hagués vist!...

—Be, no plores més; sias d'aquí en avant un bon minyó... y santas pasquas.

—Ho seré; jo li prometo que ningú m'tentarà may més.

—¡Ah! Hi ha hagut tentació? Digas, ¿qui va esser lo ángel dolent?

—Lo Fura, un noy d'allí...

—No parles més; prou que tot hom ho sap qui es lo Fura; si ara mateix s'ha fet parlar més dels seus cabells...

—Ell es més gran y se me'n va dur; y m'va fer...

—¿Qué? digas, digas. No te'n has de donar vergonya d'explicarho; quan te'n havias de donar era avans de ferho.

—Me va fer robar.

—¡Ave María puríssima!

Vaig taparme la cara ab las duas mans no poguent resistir la mirada del rector. Aquest m'agafá pel bras y m'digué ab tó solemne:

—Pensa qu'en aquelles teyeras de la plassa jo he vist las mans y'l cap d'un home que havia robat y havia matat á qui li feya nosa pera'l seu intent. Y si't ve al magí que de la justicia de la terra molts se'n escapan, pensa que Deu ho veu tot y castigará quan la hora sia als que no fan cas dels seus manaments. Ademés, figúrat que ta mare't va mirant del cel estant y que cada vegada que't veurá fer una cosa dolenta plorarà per tú, mentres que veyent com compleixes ab la lley santa que ella tant t'encomanava, te benehirá y demanará á Deu pera tú un raconet en lo cel ben propet d'ella. Ara aném á dinar y no penses may més en fer cosa que't fassa vergonya de contarla.

Anárem á dinar; lo rector m'explicá alguns cassos en que'l vici's veje castigat terriblement y la virtut ben premiada, y de llavors en avant no's parlá més de la meva entramaliadura. Vaig reparar que la majordona me va fer sempre bona cara y no m'preguntá res de la meva fugida; coneix que aquesta gracia la devia al bon rector.

Vaig determinar fer vida honrada y no he mancat de aquell dia ensá a las prometensas fetas á mossen Llorens y á mi mateix. Ab lo bon rector per mestre y per jutje la meva conciencia, no m'he hagut d'avergonyar may de caure en un mal pas, ni may he deixat de sentir aquell goig que solament se troba en lo ben-obrar.

J. LAPORTA

COMBAT DELS HORACIS Y CURIACIS

TRADUCCIÓ DE TITUS LIVIUS

La senya's dona, y ab armas enemigas, com soldats posats en tot ordre's presentan los Horacis y Curiacis de tres en tres portant lo valor y forza de dos grans exercits, ni uns ni altres imaginan solzament en llur perill, sols pensan que de la sort que tingan pervindrà que sa patria siga esclava ó senyora.

Tot seguit que en lo primer encontre las animas resonaren y brillaren las relluhentas espasas, un gran

horror s'apoderá dels espectadors y sens més confiansa en los uns que en los altres quedaren ab la veu muda y entontit lo cor.

Després s'empenyá l'acció y mentres tant se fixava l'atenció no sols en los moviments y dubtosa turbació dels atachs y de las armas sino que també en las feridas y la sang, tres albens quedaren malmesos y dos romans caigueren, exalant l'últim suspir, l'un sobre l'altre.

Per aquest succés l'exercit d'Alba clamá ab gran alegría; y desde eix moment tota esperança, mes no tot l'empenyo havia abandonat á las legions romanas, consornadas al veure lo perill del únich Horaci que ls tres Curiacis rodejaven.

La casualitat volgué que aquell quedés intacte, en termes que si no tenia prou forsas per lluytar ab los tres á la vegada, l'hi sobrava valentia per havérselas ab cascan en particular.

A las horas per recompartir lo combat empenyé la fugida, confiant que'l seguirian alternativament segons los ho permetés l'importancia de las feridas que cascan en llur cos tenia.

Quant hagué fugit y estava un poch apartat del lloch ahont havia estat combatut, girá la vista envers als que'l seguian y veje que ho feyan á gran distancia uns dels altres y que á l'un lo tenia no á gran llunyaria seva.

Contra aquest ab molta impetuositat se dirigeix, y mentres l'exercit albá crida als Curiacis pera que porten ajuda á son pobre germá, l'Horaci ja vencedor, havent mort á son enemich, buscava la segona lluyta.

Llavors los romans ab molts crits y aplaudiments, com se acostuma en un inesperat aconxeixement, animan á son soldat, que s'apressa á continuar lo combat.

Així, donchs, avans que'l altre, qui estava bastant apropet, pogués aconseguir l'matá al segon Curiaci.

Ja quedá igualada la lluyta, puig restaren sols un contra un, si bé tenian molt diferentas las esperansas y las forsas.

Lo veurer's sens cap ferida y l'haver vensut als dos anteriors inspirava á l'un coratge per entrar en lo tercer combat; l'altre tenint lo cos amortiguat per las feridas, fatigat per la correguda y abatut en presència de sos germans morts, s'entregá á son enemich vencedor.

No hi hagué lluyta: lo romá plé d'entusiasme, digué: «Hi sacrificat los dos primers en venjansa de mos germans: acabaré ab lo tercer, causa d'aquesta renyina, ab lo fi de que sobre Alba imperi Roma.»

Al enemich, mal sustentador de sas armas, l'hi enfonsá á cop sech la daga al coll y'l despullá de lo que tenia deixantlo estés.

Los romans triufants felicitantlo rebian al Horaci ab tan més de gaudiment, quant majors motius de temer habian tingut.

JOAQUIM BATET

Vilafranca y Maig de 1870.

MA PATRIA ES EL CEL (1)

Ahir dins ta cambra guardavas gelosa gronxantlo ab tos brassos al fill de ton cor, ahí' encar besavas, ses galtes de rosa sos cabelllets d'or.

Cobrintlo ab ses ales dos angels somreyan, en llurs fronts de gebra brillava un estel y ab dolces canturies—¡ay vina!—li deyan, ta patria es el cel.

Y fuig de tos brassos y enpren sa volada voltat per archàngels y alats serafins, sa testa corona flayrosa enramada de blanchs gesamins.

Ja sense cegarne la llum del sol mira, l'oreja la brisa del célich jardí, ja canta en la gloria polsant rica lira crostada d'or fi.

Mes ¡ay! qu'al sentirne les queixes qu'exales penjant en los nuvols la citara d'or devalla á la terra y ab ses blanques ales aixuga ton plor.

Y aymant t'aconsona sa dolça vehueta dihent ab tendresa y ab llabis de mel: «No m'plores la gloria, no m'plores mareta ma patria es el cel.»

AMELIA VIVÉ

(1) Aqueixa sentida composició es la primera escrita en catalá per la senyoreta Amelia Vivé. Esperém que no será la última producció ab que ne honará, y'ns prometém dolsos floyts de sa inspiració a continua tan bellament en son camí.

EN LA MONTANYA

Jo estim' la soletat.

La calma de la naturalesa es la vida de l'ànima, que brega en la lluyta de 'les passions; es la pau del cor, que salmodia los cants de la tendresa.

Lo sol llumena un sorral sens limits; mas la apostasia no deixa en ell ni rastre de sa petja.

Cobreix la lluna ab son mantell penyals y ruines; mas en elles son niu les virtuts posan.

Canta l'aucell y lo torrent ressona omplint sa inmensitat; mas lo blasme y els remorsos fraticides no farán mes potentes llurs remorsos veus.

Tristor respira, mas sa melanconia consola al esperit; tristor respira, mas no vé 'l plaher ab ses folles riallades á torbar la meditació de l'ànima.

Herm sens oassis, li diuhen; mas en ell te mes encanturies la esperança, mas en ell la veu del Alt mes plena de consol ressona.

Y en ella la boca del bon Deu mon pare besa ma afadigada testa y posa en mos dits ja descarnats, l'anell de l'aliança y de la pau tan cobrejades.

Una hermita oblada es lo santuari de mes planyivols espansions, lo descans de mes fadigues, la delicia de mes penes.

L'aroma de la oració es l'encens que ses parets perfuma; llágrimes de dolor ruxan ses ares; y la llantia dels altars la dolça llum que lo consol escampa.

Quan retenteix lo tró per l'alterosa serrallada, consi-rós l'home lo seu front acota.

Quan lo llamp per l'espai ab signes de foch evidencia lo poder de Deu, l'home tot d'una los genolls doblega.

Quant lo vent y la pluja les teulades somohuen y humitejan, l'home acompanya les oracions del ministre del altar á la veu de la campana.

Y aquí convidat jo per la misteriosa veu de la natura que va fent sa ineludible via, pel temps perdut he sospirat y 'ls vertiginosos deliris de les malmenades rasses, han escaldat mos ulls ab llágrimes de pena.

Embossantse en sos mantells sangnoses he vist als Cesars contemplar ensuperbits la dignitat dels pobles als peus de sos cavalls.

Y 'l fum dels sacrificis, y la claror de les fogueres, y la sorda remor de les salvatges hecatombes no se ha afogada encara.

Germans he vistos en Cains tornarse, y pares estovar lo punyal en lo cor dels fills, que en altre temps del amor del prohisme 'ls hi parlavan.

Al vici he vist dormir-se en lo tálam de la virtut; en llúbriques danses desfollar les vérgens ses coronas de roses blanques.

Y axecarse temples á la impuresa; altars al crim; y venerada la prostitució per un poble que en lo concert de les nacions civilisades omplia lo seti de tots mes enlayrat.

He vist porxes de temples embolcallats en flames; apedregats als profetes; y 'l blasme torbar l'oració consoladora.

He vist coronas d'or rodar pel fanch; y la iniquitat escupint sa baba impura en la blancor del armení.

Y 'ls cisnes del claustre y les colomes de les celdes llansades del niu que en cendra tornat lo vent se enduya.

Y ab lo somriu al llabi, cisnes y colomes á Deu pregavan perque esbarjis les tenebres que en lo cap de llurs butxins s'apilantavan.

He vist ¡ay trist! un poble quals capdills tenian prínceps per esclaus y quals manaments els reys agenollats rebian, ser juguina de la xurma y de pobles y regnes le vergonya.

Y he vist ¡oh Deu! la profesia de Isaies als juheus en mon poble realisada, que de dominador dominat s'ha vist per gent forana que en pau y á la vista de sos fills, lo trossejavan y fortment lo malmetien.

Tot era trist com la incertitut; negre com l'infortuni; y dolorós ay! com la esperança que s'ha perdut de veure.

Desde l'altura se mida als homes ab mes certenitat; y, lluny de la farsa que 'ls embolcalla, sos actes, tal com son, fan mes de bon veure.

No torban ma soletat temptadores illusions: ni estranyes remors la dolçura de la pau me roban.

Esglayadores veus allá baix s'escoltan; la caritat es vanament cercada; boyres de condensades llágrimes lo cel cobren, tot es dolor!... y jo en la oració m'abimo plicantme al pit y sospirant.

Mas la pau tornarà; m'ho diu la fé.

FERRAN SELLARÉS, Pbre.

SECCIÓ DE NOYAS

Lo dissapte, dia 14, tingué lloch l'inauguració oficial del tramvia de Barcelona, Ensanche y Gracia, qual linea d'explotació, qu'arrenca de la plassa de Santa Agna y acaba en la plassa d'en Rovira de la vehina vila, está perfectament construhida com aixís també 'l material móvil de que disposa. L'Estació, situada en lo carrer del Torrent de l'Olla, no está encara acabada, podentse veure tan sols una de las quadras, capás pera vuytanta caballerias. En lo banquet ab que obsequiá l'Empresa á las autoritats, representants de la premsa y d'altres corporacions, regná la major animació, fentse notar per tothom que tot lo empleat en la construcció d'aquest tramvia es producte del país, y elogiant especialment l'elegancia y solidés dels cotxes, constatahuts també á Barcelona.

Felicitém á l'Empresa y desitjem los millors resultats, que sens dupte obtindrà, dada la situació de la nova linea que vé á portar la vida á tota la barriada de la dreta de Gracia.

Lo diumenje, dia 15, festa major de Badalona, se celebrá en aquesta vila lo certámen literari corresponent á aquest any. Després del discurs de Don Carles Pirozzini, que per ausencia del President del Jurat s'encarregá de fer, y de la memoria del senyor Secretari, se procedí á l'obertura de plechs dels noms d'autors premiats. La flor natural l'obtingué don Ramon E. Bassegoda, que'n feu present á la simpática senyoreta Coloma Comas Martí, la qual presidi la festa. Guanyaren los altres premis las senyoras Moncerdá y Penya y los senyors Palol, Solá (Jaume y Baldomero), Ubach, Masriera, Verdú, Renóm, Serrat, y altres. Distribuirense després alguns premis á la virtut consistents en quantitats de diner y corresponents á Sever Salarich, Engracia Vila, Magdalena Costa, Semproniana Fonollá, Pepa Ayats y Mariagna Cairó.

No ménos digne d'aplauso trovarem aqueixa segona part de la festa, que lo certámen literari. Lo senyor Planas, digne director de *El Eco de Badalona*, periódich promotor del certámen, passant á oferir son bras á las pobres donas que per son treball y per sa virtut mereixeren los premis anunciats nos oferí un espectacle hermosíssim.

Aqueix voldriam que fos lo complement de tots los certámens literaris dels pobles: lo premi á la virtut, lo socós al necessitat. Badalona aixís ho ha entés y aixís ho practica. Be per la població de Badalona!

S'está repartint als senyors Adjunts dels Jochs Florals lo tom corresponent al certámen d'enguany. Per la importancia d'aqueix llibre, per lo que ve á representar dintre nostre literatura y per lo escullidíssim que 's manifesta aqueix any en las composicions que 'l forman, prometém á nostres lectors ferne una detinguda resenya critica quan nos la entregui la ilustrada persona á qui l'havém encarregada.

Ha mort lo distingit catedràtic de l'Escola de Bellas Arts don Frederich Trias. Era una persona apreciableissima per son caràcter y per sa modestia, y molts de nostres distingits artistes s'honran ab lo nom de deixebles seus. Acompanyém á sa apreciable familia en son just dolor.

Un'altra mala nova. Ahir al dematí morí, víctima de una curta malaltia, lo Sr. D. Joseph de Manjarrés, director de la Escola de Bellas Arts y catedràtic de la mateixa per oposició. Las sensibles pérduas sufertas per la Escola en tan pochos dias sefan de difícil reparació.

Era 'l Sr. Manjarrés conegudíssim de tots los artistes, qu'aprenian sos consells y 'ls aprofitavan sempre. Deixa publicat, entre otras obras, un *Tratado de Teoria Estética é Historia de las Bellas Artes* y un'altra ilustrada *Las Bellas Artes*, que comprenia la historia de la Arquitectura, Pintura y Escultura, y alguns manuals de Arqueologia. Era soci de número de nostra Academia de Bonas Lletres y de la Real Academia de la Historia y de Sant Fernando.

En la representació d'óperas d'espectacle ó de produccions dramáticas importants prenia sempre una gran part, á fi de que en las decoracions y vestuari no faltessen las empresas á la veritat histórica y arqueológica. Per totaíxó será sa mort molt sentida tant més en quant sembla que la Mort se va cebant ara en pochos dias en la gent que val y que més s'han de trobá á faltar.

Sia consol per sa atligidissima familia lo sentiment universal ab que será acompanyada sa terrible pena.

Ha deixat de publicarse en Buenos Ayres, la revista catalana *L'Auraneta*, que ab tan acert dirijia lo entusias-

siasta catalanista don Antoni de Padua Aleu. Aqueixa desaparició ha estat motivada per lo determini prés per lo senyor Aleu de tornar á Espanya. Molt nos dol de tota manera veurens privats de tan bonica revista, que á la vegada que 's recomanaba per sa part literaria, era un recort constant de nostra terra als molts emigrats catalans que hi han en aquella hermosa capital de la República Argentina.

Hem rebut lo darrer número del *Boletí del Colegio de Valldemia*, periódich que fa dotze anys ve publicantse en l'establiment d'ensenyansa que porta aquell nom y qu'está situat en la ciutat de Mataró. Aqueix número especie de prospecte pera 'l pròxim curs académich, conté una bella descripció de Mataró y de la posició del Colegi, la historia del mateix, la ressenya de las condiciones ab que han d'entrarhi los alumnos y dels datos estadístichs pera demostrar lo brillant resultat alcançat en l'últim curs. L'acompanya un grabat representant lo plano del Colegi y un altre la fatxada y los jardins del exterior. Colegi de 25 anys de gloriosa existencia y del qual han surtit dexebls avuy personas reputadíssimas, y que te en fi, pensionistas de opulentas familias de todas parts del mon, no necessita la recomendació de *LA IL·L·STRACIÓ CATALANA*, que acaba de fer més inútil la consideració de que está baix la triple direcció de don Pelegrí Ferrer, cofundador ab lo malaguanyat Valldemia, de un virtuosíssim director espiritual y d'un altre literari ben conegut per cert entre 'ls amants de las bonas lletres catalanas.

L'ajuntament de Tremp y la comissió organitzadora de la reunió pera tractar sobre 'l ferrocarril del Noguera Pallaresa tingueren la bondat d'enviarnos un ofici invitantnos pel dia 17 á la Junta que debia celebrarse. En efecte, la reunió s'ha fet y sembla que la activitat y animació d'aquella comarca deixa entreveure que no desistirà fàcilment del projecte que te format de son carril, tant més quan está coavensuda de que la justicia y la rahó está de part seva.

La reunió, donchs, s'ha fet ab entussiasme: hi han assistit lo senador de la provincia D. Joseph Maluquer, alguns diputats de Tarragona y de Lleyda, molts diputats provincials, representants del Institut de Tarragona, *Sociedad Económica Leridana de Amigos del País*, del Institut Agrícola de Lleyda y de molts òrgans de la premsa catalana.

Nosaltres, en la impossibilitat de assistirhi, enviam nostra adhesió á n'aquella idea y á n'aquella reunió y donarém compte á nostres lectors de 'ls acorts que 's prengan y del resultat de las gestions que 's fassin.

Ab la representació de la hermosa comedia de Goldoni *Pamela*, se despedí del públich de Barcelona la companyia italiana que dirigia la Sra. Marini.

La Sra. Marini y 'l Sr. Ceresa estigueren inimitables. Molts y molts vegadas tingué qu'axecarse 'l teló pera poguer rebre aquets artistes los aplausos y crits de despedida del nostre públich, y la Sra. Marini volgué que'n participés tota la companyia, la qual rebé una ovasió.

Per mitjans del mes vinent son altra vegada esperats pera donar una serie de funciones en lo Teatro Principal, y allí podrém assaborir tot lo seu art, ja qu'es aqueix teatro de moltíssimas millors condicions que 'l de Novetats per las representacions dramáticas serias.

Un entusiasta aficionat al teatro mallorquí recull todas las produccions antigas y modernas que 's troban escampadas per Mallorca, molts d'ellas inéditas, y va á ferne un tom.

Curiosíssim será y esperém ab ansia tal publicació.

Com vam dir en lo número anterior, tingué lloch lo dissabte 7 del present la vetllada literaria y musical ab que s'inaugurá la societat *Euterpe de Clavé*. Llegiren poesias catalanas los senyors Gallard, Roure y Roca y Roca, mereixent entusiastas aplausos de la concurrencia tan numerosa com escullida.

En la part musical de la vetllada donaren una mostra de son talent artístich la senyora Aurea Rosa Clavé (filla del malhaurat fundador de las societats corals Euterpeses), las senyoretas Musté, Llorens, Roselló (Antonina), Casanovas, Roselló (Enriqueta), Perez y Morante y los senyors Rodoreda, Martinez, Ribera, Laporta, Sadurní, Monrás y Saprissa y lo distingit coro de Euterpe.

De las quinze pessas que figuravan en lo programa, cinch foren escrites espressament pera aquell acte; una cantata del mestre Rodoreda, que revela las notabilíssimas qualitats que com á compositor se li regoneixen, una ben escrita cansó titulada *Primavera* del senyor Martinez Imbert, un duo *Le zingarelle* del mestre

Obiols que va esser molt ben cantat per las senyoretas Musté y Llorens y merescué 'ls honors de la repetició, una *Cansó de tardor* del senyor Laporta que justifica 'l favorable concepte que de son talent nos haviam format per altres composicions semblants, y una romança *Rosa esclatada*, d' estructura sencilla, pero ben sentida y que com las demás pessas del programa fou justament aplaudida. La societat *Euterpe de Clavé* guardará un grat recort d' aquella vetllada, lo mateix que tots os qui vam tenir lo gust d' assistirhi.

Publiquém á continuació la llista dels periódichs que visitan nostra Redacció, segons prometerem ferho. En casi tots ells hem llegit y aném llegint varias vegadas frases d' alabansa y de consideració pera nostra Revista. Es impossible que aném particularisantlos pera comunicarlos l' expressió del nostre agrahiment; rébinla tots ells en general y ab ella lo desitj de mantenirhi per sempre las mateixas relacions qu' ara.

Aqueixa es la llista de las publicacions periódicas que rebém :

Occidente, de Lisboa; *Le Dimanche Illustré*, de Toulouse; *L'Univers Illustré*, Paris; *Svetozor à Praze*, Austria; *Über Land und Meer*, Stuttgart; *Illustrirte Weff*, Leipzig; *Deutsche Illustrirte Zeitung*, Leipzig; *Le Pantheon de L'Industrie*, Paris; *La Ilustracion Gallega y Asturiana*, Madrit; *La Ilustracion Católica*, Madrit; *La Ilustracion Venatoria*, Madrit.

La Raza Latina, de Paris; *Boletín Comercial*, Habana.

La Integridad de la Patria, *La Política*, *El Tiempo*, *La Discusion*, *El Globo*, *El Siglo*, *Los Dos Mundos*, *La Filoxera*, *El F nix*, *Gaceta Universal*, *El Independiente Español*, *Dia de Moda*, *El Problema*, *Gaceta Financiera*, *Gaceta del Ministerio Fiscal*, *Boletín Histórico*, *La Guirnalda*, de Madrit.

Revista de Alcoy; *El Dia*, Zaragoza; *El Ideal Humano*, Ciudad-Real; *La Protesta*, Valencia; *Las Astas del Toro*, Valencia; *El Eco de Extremadura*, Badajoz; *El Diario de Murcia*; *El Guardian*, Gibraltar; *El Nuevo Ateneo*, Toledo; *El Clamor del Pirineo Central*, Barbastro; *El Amigo de Cartagena*; *El Diario de Palma*; *El Comercio*, Palma; *El Independient*; *Zamorano*; *El Constitucional*, Alicante; *La Provincia*, Castellon; *La Opinion*, Valladolid; *La Correspondencia de Alcalá*, Alcalá de Henares.

El Diario Liberal, *La Revista Social*, *La Bomba*, *El Porvenir de la Industria*, *El Loro*, *Lo Gay Saber*, *La Voç de las Afueras*, *Revista de Estudios Psicológicos*, *El Eco de la Produccion*, *La Gaceta Universal*, *El Entreacto*, *La Luz del Porvenir*, *Butlletí de l' Associació d' Excursions Catalana* y *Lo Nunci*, tots de Barcelona.

Diario de Reus; *El Mataronés*; *La Colmena*, Igualada; *La Linterna*, Gracia; *La Veu del Montserrat*, Vich; *El Martinense*; *El Eco del Herald*, Masnou; *El Pais*, Lleyda; *El Noticiero Dertosen*, Tortosa; *El Correo de las Familias*, Reus; *El Ampurdanés*, Figueras; *Lo Punt de las Donas*, Girona; *El Eco de Badalona*, *La Voç del Pirineo*, Puigcerdá; *La Union*, San Martí de Provensals; *El Eco Guixolense*, San Feliu de Guixols; *Semanario Bergadan*, Berga; *Revista Manresana*; *La Montaña*, Manresa; *Eco de Port-Bou*; *Lo Rossinyol del Ter*, Girona; *El Eco del Centro de Lectura*, Reus; *El Labriego*, Villafranca; *Revista Catalana*, Manresa; *La Verdad*, Mataró; *Semanario de Igualada*; *El Bien Público*, Mahon; *El Bergadan*, Berga; *La Voç del Buen Sentido*, Lleyda.

SECCIÓ DE BELLAS ARTS

Aixís com en lo mes d' Abril tornan á sos nius las aurenas joyosas y alegres de reveurels, donant ab sa presencia més esplendidesa al mes en que tot presenta nova vida, puig ve l' hermosa primavera, aixís los fills del Art que en llunyans paissos han anat á respirar la atmósfera artística de l' Empori de las Arts al esser al calorós mes d' Agost retornan á sas llars portant ab ells sas obras, que nosaltres admirém, y son las precursoras de jorns de gloria per ells y per nosaltres.

Si aixís no fos, si los joves Srs. Llimona y Tamburini, tots dos catalans, no haguessin aprofitat las vacaciones

Lo quadro principal del Sr. Llimona representa *Un esmolador d' espasas en lo sigle xv*, y si be, com veuen nostres lectors, l' assumpto es trivial, puig sols se concreta á la representació de una figura en actitud propia de son ofici, no 's pot esser exigent en aquesta materia ab un jove que, com havém dit anteriorment, sols fa un any que á la pintura 's dedica y molt més quan l' obra que presenta crida l' atenció per sa manera de fer, per lo just y valent colorit, per lo simpátich del conjunt y lo ben acabat dels apropiats detalls.

La posició de la citada figura la trovém un tan forçada, cosa que, á nostre entendre, fa que sembli un xich mancada de dibuix. L' escors de la testa está molt bé y los brassos, particularment l' esquerre, están magistralment executats ab la grandiositat de líneas de sa vigorosa musculatura.

No duptém que 'l jove Joan Llimona, si segueix per lo camí en lo qual ha entrat, trovará en l' Art á que 's dedica no sols la gloria y profit que d' ell dimana, sino també l' admiració de tots los catalans amants de las Bellas Arts.

En los últims dias de la desena, un sol quadro ha bastat pera que lo local de l' *Exposició* citada se omplís cada dia á fi de admirarla y veure en son autor á una de las futuras glorias de nostra terra.

Es aquest quadro, titolat *Un decret del rey*, una escena del sigle xv representant un herald que está llegint en mitj de un carrer públich la ordre continguda en un pergamí, en tant que hi prestan atenció un frare y dos ó tres soldats, un vell que de brasset de una noya porta la mà á la gorra en actitud de saludar respectuosament una ordre del rey y aquélla, ab son cos inclinat cap endarrera, escolta dissimuladament las paraulas amorosas y ardents de un galan trovador.

L' autor d' aquesta composició es don Joseph Tamburini, fill de nostra ciutat, jove de uns 23 anys y pensionat en Roma per una persona amant y protectora de las Bellas Arts.

Havém dit que 'l quadro revelava que son autor seria una gloria de nostra terra y no torném endarrera, puig si com á composició han vist nostres lectors que tal cosa mereixia lo jove Tamburini, no ho mereix méns per sa execussió que cautiva, atrau y feta ab noble valentia, ab justesa de tons, ab dibuix correcte y simpátich conjunt fa que devant d' ell s' hi extassihi desde 'l més profa al més inteligent.

Impossible 'ns seria lo anar describint un per un tots los detalls que de una manera magistral están concebut y executats, puig ni l' espay 'ns ho permet, ni trovariam prou elogis pera prodigar á son autor; sols ferem menció de lo que en lo quadro sobressurt, no per sa millor bondat sino per trovarse més á la vista del espectador. La testa del vell es un modelo d' expressió,

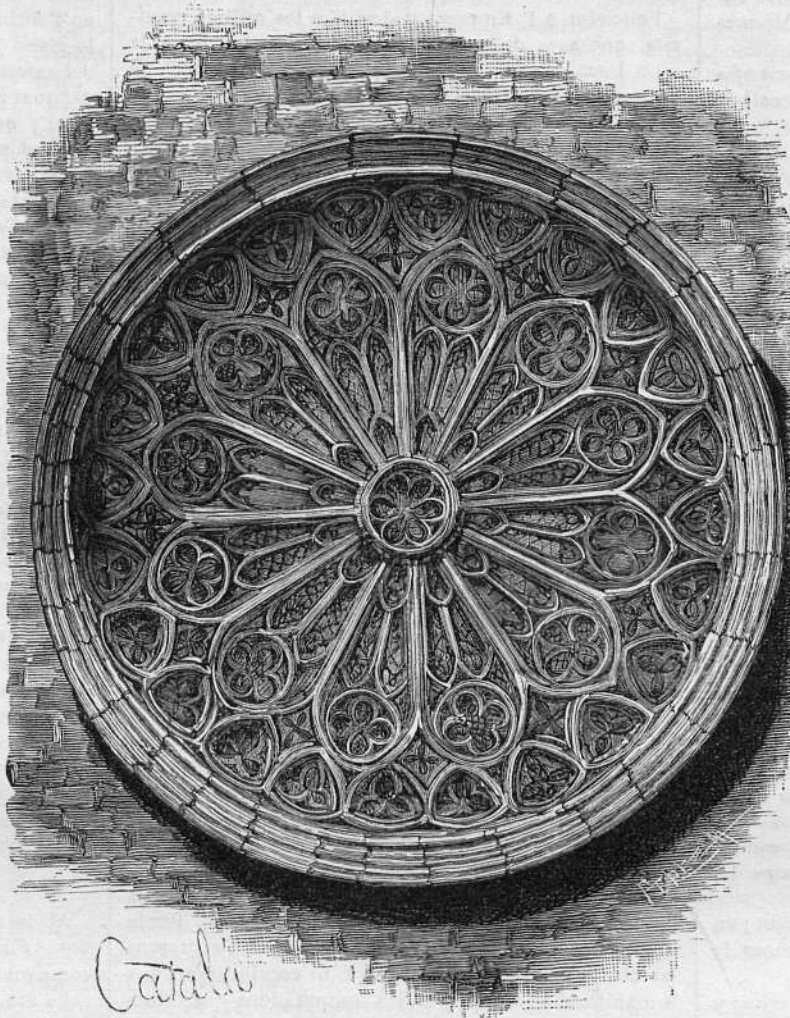
te molt relleu y está executada ab tanta vigorositat com la testa del nunci y la figura sencera del trovador.

No deixa per aixó de haverhi certs defectes, com en tota obra humana, mes sí podem dir que aquestos, com per exemple lo fondo que ve á sobre de las figuras, lo color cru de la testa de la dona y algun altre, desapareixen devant de lo ben trobat del conjunt, de lo apropiat de tots los trajos y detalls y de lo colorit tan vigorós y simpátich.

En la próxima setmana lo citat artista Sr. Tamburini, exposará en lo mateix local un altre quadro, també de grans dimensions y que representa una aventura del *Quijote*, del qual ne tenim molt bonas noticias per persona perita en la materia.

Lo veurém y 'n parlarém á nostres lectors.

ARTHUR GALLARD.

SANT CUGAT DEL VALLÉS

ROSETÓ DEL FRONTIS DE LA IGLESIA DEL MONASTIR

DIBUIX DE CATALÁ

GRABAT PER PEREZ

de la Academia de la ciutat de Roma pera venir á sa ciutat natal, molt difícil se 'ns haguera fet nostra tasca, sino impossible del tot, puig sols sas obras han sigut las que han cridat l' atenció durant l' anterior desena.

Lo Sr. D. Joan Llimona, que sols fa un any que 's dedica á la pintura, ha sigut lo primer en fernes veure sos avensos en l' *Exposició-Parés* durant la desena que acaba de transcorre, y ab quatre dibuixos, duas testas y un quadro al oli, aquest de regulars dimensions.

Los dibuixos executats per dit senyor donan provas de una seguretat y precisió en lo maneig del llapis, y las duas testas, especialment la del calabrés, fan veure las disposicions felicissimas que te per lo colorit. Se recomana en ellas la franca aplicació del color y la justesa d' ell en sos variats tons, ensemps que 'l correcte dibuix sever sempre y de líneas simpáticas.

LA IL·L·STRACIÓ CATALANA

PERIÓDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH — VEU LA LLUM PÚBLICA 'LS DIAS 10, 20 Y 30 DE CADA MES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: MES, 6 RS. TRIMESTRE, 18 RS. SEMESTRE, 32 RS. ANY, 60 RS.

Se suscriu en l' Administració, carrer de la Unió, 28, entresuelo, en Barcelona, y en tots los centros y llibrerías Fora de Barcelona, per conducte dels nostres corresponsals y agents ó per medi de carta directament